

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 1.

V Ljubljani, 14. novembra 1895.

Letnik II.

Na delo!

V nedeljo 13. pr. m. se je sešel v Ljubljani zaupni shod slovenskih delavskih stanov. Zbrani zborovavci so vsprejeli jednoglasno in z navdušenjem načrt, po katerem ima delovati slov. krščansko - socialna stranka. Pokazalo se je že velikokrat tudi med slovenskimi delavci, da imajo voljo in sicer resno voljo delovati v blagor svojemu stanu. Manjkalo je dosedaj pri nas samo spretnih in za stvar poštenih voditeljev. Ko pa se je ustanovilo slov. katol. del. društvo, pričeli so delavci čimdalje bolj spoznavati, da imajo mnogo iskrenih in odkritosrčnih prijateljev, ravno med tistim stanom, katerega naši nasprotniki najbolj črtijo in zaničujejo. V zavesti, da imamo toliko zanesljivih in vplivnih prijateljev, dobivamo delavci čimdalje več poguma in zavesti za skupno delovanje. Delajmo! To bodi naše geslo! Vsak zaveden delavec naj stori svojo dolžnost, ter naj po svojih močeh pospešuje organizacijo krščanskih delavcev. Delavci raztreseni po deželi, prično naj se zbirati v katol. delavska društva. Naj se nihče ne plaši dela in sitnosti, katerih je pri taki stvari res veliko. Ali nekoliko potrpljenja, zavest in pa železna volja delovati za dobro stvar premaga vse. Prijatelje pozivljemo, naj stopijo v zvezo z izvrševavnim odborom, kojega so izvolili zastopniki na zaupnem shodu. Naj istemu naznanjajo od časa do časa položaj in okoliščine v svojem kraju. Ravno tako naj pridno dopisujejo v »Glasnik«. Posebno pozornost naj obračajo na razna podjetja in na gibanje nasprotnikov. Podpira naj se vsestransko naš »Glasnik«. Naj ne zamudi nobeden prilike med svojimi tovariši zanj delati. Da si ga naroči vsak slovenski delavec, je nujna potreba za našo organizacijo. Čim več nas bo in čim bolj bomo delali, toliko preje nam pri-sije boljša in lepša zarja. Tudi obrtniki in kmetje imajo svoj delež v socialni preosnovi. Tudi oni naj se zbudijo, vstopijo v kolo krščansko - socialnega gibanja ter s tem pomagajo samim sebi. Mi krščanski socialisti ne poznamo nobenih obljub. Mi poznamo zboljšanje svojega položaja samo v resnem delu izvršitve socialne pre-osnove. Posebno je priporočati našim obrtnikom, da se že enkrat ganejo. Zadnji čas je že, da se tudi oni gospo-

darsko združijo in prično misliti na svojega stanu — prihodnost. Neodpustljiv greh je, da se ne brigajo sami zase, da prepuščajo prihodnost svojih otrok igri krute osode. Pomislijo naj, da kakor so oni radi sami svoji, ravno tako bodo radi samostojni njihovi nasledniki. Pomislijo naj pa, ali bo to mogoče po tem potu, po katerem lazi sedaj naš obrtni stan? Gotovo ne! In ako ne, kaj jim preostaja potem? Ako jim bije v prsih za svoj stan goreče srce, poreko potovo: to mora biti drugače, mi moramo pričeti v to delovati. Zadnji čas je, da se združimo vsi, kateri čutijo za trpeče stanove in kateri sami pokušamo grenki sad liberalnih obljub, da se združimo in delujemo v preobrat človeške družbe v krščansko-socialnem smislu. Ne ozirajmo se na zabavljanje nasprotnikov! Imejmo prepričanje, da se bodo oni uničili sami ob sebi! Bodimo pa tudi prepričani, da naša organizacija postavljena na temelj krščanstva, mora po vstrajnem delu prinesiti zaželjeni sad. V to ime bratje vseh delavskih stanov, se družimo, delajmo in vstrajajmo neupogljivo: Na delo toraj!

Kršč. soc. delavec.

Shod konservativnega obrtnega društva.

Prošlo nedeljo, dne 11. t. m., sklical je društveni odbor svoje člane k shodu, opozorivši jih na prevažen vspeh, ter jih povabil, naj se tega shoda kar najobilneje udeležijo. Društveniki odzvali so se res v nenavadno obilnem številu — bilo je navzočih nad 70 — in s tem pokazali, da se zanimajo za društveno delovanje. Odboru pa je v zadoščenje toliko zanimanje, katero ga bode bodrilo k nadaljnemu naporu celoti v korist.

Podpredsednik g. Kregar otvoril je zborovanje ob 7^{1/2} uri zvečer, pozdravil navzočnike ter izrazil veselje nad tako številno udeležbo. Pozdravil je tudi nekatere goste ter predstavil g. mestnega komisarja Podgorška. —

Po prečitaniu zapisnika zadnjega shoda poprijel je za besedo poročevalec gospod Fr. Breskvar o prvi točki vsporeda: O namerjani uvedbi knjigo-

Naročajte Glasnik!

veznice v prisilni delavnici. Obvestil je navzočnike, da preli obrtništvu sploh, knjigoveškemu še posebej velika nevarnost s tem, ker se je baje že pričelo uvajati knjigoveštvo v prisilni delavnici. Z malim, a sistematično pričetim začetkom utegne se prav v kratkem razširiti za sedaj najprvo knjigoveško delovanje tako, da bodo v najbližnji bodočnosti čutili vsi knjigovezi in njih pomočniki v Ljubljani in na deželi. Žal, da se je našel mož, kateri, mesto da bi z vplivno besedo preprečil tako nakano, je še radostno podal roko za uničenje svojih soobrnitkov strokovnjakov. Po mestu gre govorica, da se je pričel pouk v knjigoveštvu v prisilni delavnici z vezanjem oziroma prirejanjem knjig nekega tukajšnjega odličnega slovstvenega društva, katerega načelnistvo pa sigurno o tem ničesa ne vé. Treba kar najnujnejše uporabiti vsa sredstva, da se prepreči ta poštene obrtnike in davkoplačevalce skrajno oškodujoča namera. Sredstva, s katerimi bi bilo možno popolnoma odstraniti nevarnost, so različna, a uporabiti se morajo v prvi vrsti ona, katera bi najpreje dovedla do ugodnega uspeha. Teh sredstev se bodo znali poslužiti ljubljanski obrtniki oziroma še posebej knjigoveški mojstri združeni z njihovimi zavednimi pomočniki. Pazno so poslušali navzočniki govornika ter mu opetovano pritjevali.

Oglasil se je k tej točki tudi društvenik g. Ban, kateri je opozarjal, kakega prebrisanega sredstva so se poslužili dotičniki, kateri so uvedbo knjigoveškega obrta priporočali in namerjali, s tem, da so pozvali nekakega posredovalca — knjigoveza, kateri naj sprejema naročila neposredno od naročevalcev, delo pa oddaja v svojem imenu v kaznilnico v izvršitev. Na takov način se bode naročevanje osredotočilo v rokah posredovalca, kateri bode pospeševal z uporabo kaznilniškega dela umazano konkurenco, katera seveda privablja radi nizke cene naročnike, po drugi strani pa uničuje obrtnike. Zanimivo bi bilo pozvedeti, je-li se je ta nakana rodila v upravnistvu, oziroma vodstvu prisilne delavnice, ali z dovoljenjem visjega deželnega urada. Najbrže je upravnistvo kar na svojo roko brez vednosti deželnega glavarja, oziroma deželnega odbora tako ukrenilo. Kakor hitro se bode priznalo oziroma dopuščalo izvrševanje jedne obrti v prisilni delavnici ali katerisibodi kaznilnici, takoj nato bodo na vrsti tudi druga rokodelstva. Ker pa je prisilnica deželni zavod, torej ne bode neizvršljiv upor proti takemu počenjanju, kajti deželni zastop se bode gotovo oziral na prošnje poštenih deželanov — obrtnikov, ob enem davkoplačevalcev. Stvar le treba pravočasno onemogočiti in energično delovati z vsemi dovoljenimi sredstvi proti temu. Govornik je priporočal resolucijo, katero hoče po končani debati izročiti predsednistvu in shodu v odobrenje.

G. Sturm s krepkimi in prepričalnimi besedami obsoja kakoršno si že bode namero v oškodovanju obrtništva, ter iz skušnje zagotavlja, da so obrtniki z mnogimi prošnjami in moledovanjem vendar tekom časa dosegli, da se je utesnilo izdelovanje obrtniških naročil, da pa menda sedaj obrtniku neprijazne sile delujejo z dvojnimi naporom v njega propast. Četudi zadruga v

sedanji obliki niso dovršene, vendar so v marsikakem slučaju važnega pomena, ker združujejo in branijo vsaj skupne koristi. Govornik ni za resolucijo, marveč predlaga, naj se izvoli deputacija, katera naj se kar najpreje pokloni deželnemu odboru oziroma g. deželnemu glavarju, kateremu naj pojasni stvar, proseč ga nujne pomoči. Saj je zavod, v katerem se namerava vpeljati stroka obrtništva deželni, torej se ni bati deputaciji nepovoljnega uspeha od strani deželnega zastopa. Po večkratnem pritjevanju sprejel se je predlog za odposlatev deputacije ter so se izvolili per acclamationem v ta namen trije društveniki.

(Konec prih.)

Naša organizacija.

Slovensko katol. del. društvo je imelo pretečeno nedeljo svoj redni nedeljski društveni shod. Društvenik Rakovec pozdravi navzoče mesto odsotnega predsednika ter da besedo društveniku Gostinčarju, ki v temeljitem govoru kritizuje trditve socialnih demokratov o nazorih krščansko-socialne stranke glede volivne pravice. Govornik povdarja, da nam je volivna pravica prepomenljiva in prevažna, da bi jo mogli zaupati nerazvitim možganom, kakor to zahtevajo naši nasprotniki. Konečno polemizuje proti sedanjemu volivnemu redu ter izraža nado, da, kakor vse kaže in sploh drugače biti ne morda, vendar enkrat dobimo tudi delavci toliko zaželjeno in po vsej pravici nam pripadajočo volivno pravico. — V poljudnih in navdušenih besedah pozivlja društvenik Bahar vse člane, naj krepko vstrajajo pri pričetem delu ter se pogosto in mnogoštevilno udeležujejo shodov in poučnih predavanj ter našega konsumnega društva. Koncem svojega govora omenja pomenljive slavnosti povodom blagoslovljenja novega delavskega doma v Zagorju ter izraža nado, da bomo tudi mi z Božjo pomočjo jedenkrat dosegli jednako srečo. Društvenik Papež po vsej pravici graja nečuveno podraževanje delavskih stanovanj: v dokaz tega navaja pogovor mej dvema hišnima posestnikoma, iz katerega je razvidno, da si hočejo nekateri hišniki izkoriščati sedanje žalostne razmere v našem mestu. — Četrti govornik Tomažič govori o splošni draginji, ki je res neznosna, posebno za delavske stanove. V potrjenje svojega govora navede nekaj primernih vzgledov. K sklepu omenja predsednik shodu zadnjih dogodkov na Dunaju. Govornik pove, da ni bil potrjen dunajskim županom največji prijatelj in prvo-boritelj krščanskih delavcev, dr. Lueger, katerega je krščansko dunajsko ljudstvo soglasno proglasilo za svoditelja. Konečno omenja, da so le židovski liberalci krivi tega občutljivega udarca, ker jim je dobro znano, da bi pod Luegerjevim vodstvom kmalu odklenkalo liberalizmu z njegovim pogubonosnim vplivom, da pa bodejo nasprotno krščanski Dunajčanje tudi nadalje neustrašeno zahtevali svojih pravic. Z opominom na društvenike, naj vztrajajo in se vsikdar zavedajo svojih dolžnostij, zaključí se soglasno odobravanju zborovanje.

Slovensko katol. del. društvo je izdalo v 36. 37. 38. 39. in 40. tednu 165 gld. 40 kr. za podporo svojim obolelim članom. Kakor svedoči ta številka, se stavijo vedno večje zahteve na društveno blagajno in je vsled tega odbor prisiljen, obrniti se s prošnjo na one č. gg. podporne člane, ki še niso vplačali svojih doneskov za tekoče leto, naj blagovolijo s svojim doneskom podpirati človekoljubno podjetje.

Katol. delavski dom v Zagorju. Dne 7. januarja 1893 se je sešlo 17 zagorskih mož v posveto, kako bi se ustanovila v Zagorju katol. delavska družba. Dne 26. aprila tistega leta, velikonočni ponedeljek, je bil ustanovni shod nove družbe, okrog katere se je mej tem časom že zbralo več nego 100 udov.

Posebno se je trudil čast. g. Hierš, bivši zagorski kapelan in sedanji vrhpoljski duhovnik, da je bilo dovolj življenja v mladi družbi, ki je imela svoje stanovanje pri g. Habatu. Njegov naslednik v službi č. g. Tomaž Rožnik mu je bil tudi naslednik v skrbi za delavski stan in v požrtvovalni ljubezni do njega. Družba je naraščala in kmalu se je čutilo, da pred vsem potrebuje svojih prostorov. Č. g. predsednik je naglo rešil to vprašanje. Na svojem obširnem travniku, par minut od cerkvi, na planem, blizu rudniškega železniškega tira je odločil prostor družbini hiši. Dal je prostor, izumil načrt, dal ves potreben denar in vodil je delo, dokler se ni vzdignila na jednom najlepših prostorov zagorske dolinice lepa bela hiša — katoliški delavski dom. Božji blagoslov je spremljal delo; malone v treh mesecih je bilo dokončano. Hiša je zidana tako primerno, da ne veš, ali bi se bolj čudil praktičnemu okusu, ali požrtvovalnosti njenega stvoritelja. V pritličju je na desni lepe, prostorne veže velika dvorana, v kateri ima prostora do 500 ljudi; v dvorani stoji oder, na katerega zadnji strani visi družbinska podoba »svete družine«; na straneh pričata sliki sv. Očeta in našega cesarja versko in državno zvestobo katoliške del. družbe. Vrh tega je še podoba sv. Cirila in Metoda v znak pravega domoljubja v dvorani. Pritličje ima še dve sobani, jedno namenjeno stanovanju hišnega oskrbnika, drugo pa manjšim družbinim shodom; poleg tega je zračna lepa kuhinja in pod njo primerna klet. V zgornjih prostorih je pa 6 visokih, prostornih sob delavcem odmenjenih v stanovanje in pod streho je odločena vsaki stranki posebna shramba. — Hiša je izredno praktična; vsi prostori so pametno izrabljeni; zunanja oblika je na vso moč prikupna. Tako se glasi splošno sodba o novu sezidanem in po požrtvovalnosti č. gospoda župnika do zadnje pičice plačnem delavskem domu.

V nedeljo, dne 27. okt. se je ta dom slovesno blagoslovil in izročil svojemu namenu. Za vse dobro vneti, milostl. proš. čast. g. dr. Klofutar je v družbin namen daroval slovesno sveto mašo ob 10 uri v farni cerkvi. Po sv. maši se je lepo število družbenikov in gostov pomikalo paroma od dosedanjega družbenega domovanja proti novi hiši, kamor se je tudi prenesla

lepa družbina podoba. Mil. stolni proš. je v spremstvu šest gg. duhovnikov blagoslovil hišo in vse prostore in potem izpregovoril zbranemu ljudstvu pomenljivo vspodbuden govor, dokazujoč tele resnice:

Kristus in njegov nauk je imel vedno mnogo sovražnikov, posebno pa jih ima veliko število v sedanjem času. Sovražnikom so se ob vseh časih vstavljali Kristusovi prijatelji, ki so na vso moč in z vsakovrstnimi poštenimi sredstvi branili Kristusa in njegovo vero. Temu namenu služi tudi kat. delavska družba v Zagorju in temu namenu je odmenjen novi, blagoslovljeni katol. del. dom. Gosp. župnik, ki je družbi na čelu in ki ji je sezidal dom, je s svojim plemenitim delom izvrševal in še izvršuje slovesno prisego, s katero se je ob nastopu svoje župnijske službe zavezal škofu r. mil. Jerneju Vidmarju. S tem, da v prvi vrsti brani vero in skrbi za večno srečo svojih ovčic, skrbi pa tudi za časno blagostanje in časno srečo, kateri je vera jedini trdni temelj.

Dom je blagoslovljen. Sv. cerkev z blagoslovljenjem brezumnih stvari odjema od njih prokletstvo, katero je zadelo nemo natoro po izvirnem grehu. Blagoslovljeni dom nam priča dve važni resnici: 1. pred vsem je pri vsaki stvari treba božjega blagoslova; 2. tukaj na zemlji ni naš pravi dom, marveč mi smo le tuji in popotniki, ki iščemo drugega v večnosti.

Ti dve resnici naj prešinjata srce vsem prebivalcem in obiskovalcem novega doma in naj utemeljmeta njihovo časno in večno srečo.

Vnete besede so segale navzočim do srca in polni želja in upov, naj bi se vresničile, so se razšli, da se po litanijah zopet snidejo k skupnemu shodu in zabavi.

Prvi govornik je razvijal razmerje katoliških delavcev do socijalnih demokratov.

Drugi govornik č. gosp. Fr. Hierš, ki je vkljub težavni poti prihitel z Vrhpolja k svojim ljubim zagorskim prijateljem, je pojasnoval božjo politiko, zakaj Bog pripušča toliko krivic in zla na svetu.

Zadnji govornik g. Jos. Gostinčar je razvijal krščansko-socijalni delavski program.

S tem je bil shod končan.

Zabavni del je bil zelo spretno izbran. Najpreje je nastopila Anica Habatova in je s krepkim povdarkom in lepo ponašo slovesno predavala »našo pesem«, kateri je pridejana zadnja kitica naznanjala pomen slavnostnega dne, ko se je posvetil delavski dom, delavsko zavetje, želeč mu:

Trdno stoj, naš dom preljubi,
Skrbno brani nas pogubi,
Da nas ne vhití propast,
Delu v veri pevaj čast!

Ljubki deklici se je po praviči ozivala gremka pohvala. — Kaj naj bi še omenjali izmed bogate vrste v načrtu določenih in trenotno vzbujenih točk? Šaljiv srečolov, navdušeno vsprejetje napitnice mil. stolnemu proštu, č. g. župniku, družbinima prijateljema gg. Mišelčiču in Deteli in drugim, lepo petje nekaterih udov

ljublanskega političnega slov. katol. delavskega društva, ki so vrnili obisk svojih ljubih zagorskih sobratov o priliki socialnega posvetovanja, — vse to je ohranjalo in množilo dobro voljo vsem vdeležencem. Bilo je mnogo veselja, pa tudi mnogo duševnega bodrila. Vzlasti slovesno trenotje je bilo, ko je č. g. Rožnik omenjal, kako so nedavno sramotno napadli mil. kneza in škofa; jednoglasno se je obsodilo to grdo dejanje in izreklo prevz. nadpastirju globoko sožalje.

Posebej moramo pa omenjati dovršeno predstavljana dramatična prizora »Siromak«, ki ga je po Cegnarjevi pesmi izvrstno predstavljal zagorski rojak, slikar g. Šušteršič in »Stari Kranjec«, ki ga je v stari domači noši vprizoril z dovršeno naravnostjo g. Vahtar. — Zaslužila sta obilno pohvalo, s katero so nju in oduševljeno deklamacijo g. Altmana, ki je za njima nastopil, obsipali navzoči.

Tudi šaljiva igra »Pravica se je skazala« se je izvrstno sponesla. Tipična sta bila žida krošnjarja Izak in Abraham (gg. Vahtar in Rebol); lahkoživa dijaka sta z dramatično določenostjo predstavljala gg. Altman in Kranjec; berač (g. Perko) je v dovršeni maski s svojimi dovtipi vzbujal gromovit smeh; rokodelca (gg. Goštinčar in Šušteršič) sta tudi popolnoma ugodila svoji nalogi. Vzlasti Šušteršičeva pesem »Z Bogom« je ganila poslušalce. Vložil je vanje vse občutke z doma odhajajočega rokodelca:

„Ko se s svojimi poslavljam,
Ko domači kraj pozdravljam,
Kličem goram, cvetnim logom
Z Bogom, z Bogom“.

Lep je bil nedeljski večer in le prehitro se je bilo treba raziti. Navdušenje navzočih družbenikov kat. delavske družbe je pričalo, da se jim je ob prvem hipu prikupil in do srca priljubil njihov lepi novi dom. Hvaležnost do prečast. njegovega utemeljitelja jim je prekipovala v duši in je utrdila bratsko mejsebojno zvezo mej duhovniki in delavci. Veselili smo se ustanovitve prepotrebne zagorske družbe, a naše veselje je bilo še mnogo večje, ko smo v novem domu že videli uresničenih precej naših nadej. Tudi mnogobrojni pozdravi: idrijske katol. delavske družbe, č. g. kan. Kluna, kamniških in radovljiških zborovalcev itd. so izrazili isto veselje. Bog, ki je dozdej podpiral to socialno delo, izvedeno v smislu in v duhu sv. Očeta Leona XIII., naj je blagoslavlja še dalje po besedah mil. prošta zagorskim delavcem v časno in večno srečo!

Politika po svetu.

Iz ljubljanskega občinskega odbora imamo v zadnjem času dve zanimivi dogodbi: Odbornika Hribar in Kalan sta prijemala pri sebi župana Petra Grassellija, da ni storil v več zadevah svoje dolžnosti. Tako n. pr. župan na trikratno prošnjo praškega lista »Čeča«, ki je nabral med duhovniki 1200 gld. za potresence in jih pošiljal Grasselliju, ni potrdil, da je prejel imeno-

vano svoto. Uredništvo »Čeča« mu zato ni več zaupalo in par stotin gld., ki jih je med tem nabralo, ni prišlo med uboge ponesrečence o pravem času samo zato ne, ker ljubljanski župan ni »utegnil« na doptsnici imenovanemu uredništvu potrditi, da je prejel blagosrčni dar čeških duhovnikov. — Župan Grasselli je sam dal na glasovanje predlog, da naj se mu izreče graja. In graja se mu je tudi skoraj jednoglasno izrekla. Kedor bi mislil, da je župan zavoljo tega odstopil, se zelo moti. Nasprotno se trdi, da bo pri deželnozborskih volitvah — kandidiral celo za deželnega poslanca ljubljanskega mesta. Naši pameti se to zdi vendar-le prečudno. Če Peter Grasselli ne »utegne« niti županskih dolžnostij opravljati, kako bo izvrševal vrh tega še deželnozborskega poslanca — dolžnosti. Kedor umeje to razložiti, zasluži najmanj zlato svetinjo.

Drugi dogodek je tale: Ljubljanski narodni napredni odborniki so izbrali za častnega meščana med drugim tudi barona Heina in liberalnega nemškutarja, zagrizenega nasprotnika slovenskih pravic, barona Žveglja (on se piše »Schwegel«, dasi je sin poštenih slovenskih starišev iz gorjanske fare). Naši napredni narodnjaki so že nebrojnokrat vihali rokave proti sedanjemu kranjskemu deželnemu predsedniku in kričali so na vse pretege, da jim je »narodnost« prva in najsvetejša stvar; pobijali so katoliške može, češ, da so brezdomovinci; trdili so o sebi, da samo oni branijo slovenski značaj kranjske dežele in ljubljanskega mesta, kateremu so v svoji gorečnosti celo hoteli nakloniti samoslovenske napise. In sedaj skesano klanjajo svoje glave in se ponižno plazijo pred ravno tistim deželnim predsednikom, ki so ga že tolikrat obdelovali; hkrati pa njemu in voditelju Slovincem nasprotnih kranjskih Nemcev, narodnemu odpadniku »Šwegelju« dajejo najvišjo čast ljubljanskega mesta. To je najskrajnejši breznačelnost. Mi smo že zdavnej vedeli, da ves krik o narodnosti narodnih naprednjakov ni vreden počenega groša; veseli nas pa, da sami tako jasno dokazujejo to resnico. Samo duhovnik č. g. A. Kalan se je v imenu svojih tovarišev gg. dr. Gregoriča in Kozaka ustavil Žvegljevemu častnemu meščanstva — seveda zastonj; samo on je s peščico svojih somišljenikov branil čast slovenskega imena in pošteno slovensko prepričanje ljubljanskih prebivalcev. Tudi Ljubljančanje se bodo vzdramili in bodo pokazali breznačelnosti vrata. O tem smo prepričani; saj k temu živo pomagajo sami dose-danji breznačelni »naprednjaki« s svojimi dejanji.

Nova vlada ima že v prvih dneh svojega življenja veliko sitnostij. Češko in dunajsko vprašanje zahteva odgovora. Poljski grof Badeni, ki ji stoji na čelu, bo prav kmalu izprevidel, da Avstrija ni Galicija. Ves svet je radoveden, kakšno volivno pravico ima ta Poljak za ušesi. Trdi se, da misli sedanjim 353 poslancem pridejati še 80 novih, katere naj bi volili vsi avstrijski državljani, ki so nad 24 let stari in uživajo neskaljene državne pravice. S tako preosnovo ne morejo biti zadovoljni delavski stanovi. Kmetje, obrtniki in delavci morajo torej tembolj zahtevati, da se zlomi nasilstvo

sedaj vladajočih krogov, ki stojé več ali manj vsi pod vplivom delu sovražnega kapitalizma in plešejo krog zlatega teleta.

Krščansko ljudstvo dunajskega mesta je, sifo grde in sebične judovske nadvlade, vrglo judovske liberalne kričáče pri volitvah v mestvi zbor in je izvolilo 92 poštenih krščanskih mož za svoje zastopnike. Nasprotniki imajo 46 mož. Krščanska stranka si je izbrala ljubljenea dunajskega ljudstva in voditelja kršč. socialnega gibanja dr. Luegerja za župana v veselje vseh poštenjakov. Novi ministerski predsednik — poljski grof Baden i je pa predlagal cesarju, naj Luegerja ne potrdi. Dné 5. t. m. se je izvedelo, da Lueger v resnici ni potrjen. Kaj je nagnilo Badenija, da je nastopil proti takemu možu, ki ga spoštuje cela Avstrija, ki je izredno nadarjen in delaven in ki vse svoje moči žrtvuje blagru krščanskega ljudstva? Odgovor na to se glasi: 1. Judovski liberalizem ali bolje izsesavajoči kapitalizem je prvi vzrok. Judje so se jeli bati za svoje mastne dobičke, če pride Lueger na tako veljavno mesto in zato so se uprli. Baden i, ki je tako zelo naglašal, da hoče voditi in ne dati se voditi, je odnehal — kapitalizmu. 2. Framasonstvo s svojim sovraštvom proti krščanski veri in habsburški vladarski rodbini je drugi vzrok. Prvič je bil v novejšem času izvoljen za župana mož, ki je očitó povdarjal svoje krščansko mišljenje. Tak mož se mora uničiti; tako je zavpilo brezverstvo in je začelo svoje tajno rovanje. Če bi si bili izbrali Dunajčani najbolj zamazanega poljskega juda za župana, ali če bi si bili izvolili kakega grdega bogatajca, bi bilo vse dobro, — krščanski mož — pa ne sme biti župan. Ta dogodek nam kaže, kako krvavo je potrebno, da se krščanski delavski stanovi združeni upró judovskemu vplivu, kapitalizmu in frامasonstvu. Ministri, kakor je videti, se temu ne upajo. Le ko bo ljudstvo samo jelo govoriti, potem bodo padle njegovih samosilnikov trdnjave. Zadeva z dr. Luegerjem bo brez dvojbe mnogo pomagala vzbujenju in združenju delavskih stanov in pospešila konečno zmago — resnice in pravice. Dné 13. t. m. je bila nova volitev. Zopet izvoljeni dr. Lueger je izjavil, da sprejme županstvo. Vladni zastopnik je takó izjavil, da je mestni zbor razpuščen. Zopet bodo nove volitve. — Bodi! Gotovo obstane dlje krščansko ljudstvo na Dunaju nego poljski grof.

Na Francoskem so zopet novi ministri. Predsednik je Buržoá. Vlada ne bo nič boljši, nego je bila prejšnja. Ubogi ministri so v vseh državah na slabšem, kakor delavci. Stalnejšo službo nego, oni ima vsak zidarski pomočnik. Sodimo, da bi v sedanjih razmerah morali ministri biti najzagrizenejši socialisti in se skupno kregati proti obstoječemu neredu. Zadržuje jih pač le to, da si tudi v najkrajšem času svojega ministrovanja lahko nabašejo žepe.

Naš Plener sedaj brez truda vživa 20.000 gld. na leto, tudi drugim našim odstopivšim ni — sile. Na Francoskem morda sicer ne dobi vsak minister tako mastne službe, zato se pa daje podkupovati od judov-

skih kapitalistov in si s tem zasluži lepo pokojnino. Brez dna je goljufija našega javnega življenja!

Razvedrilo.

Človek obrača, Bog obrne.

V velikem mestu nemškega cesarstva je živela v sredini tekočega stoletja pobožna krščanska vdova. Že iz njenega obnašanja je moral vsakdo sklepati, da se ni menila za posvetno veselje. Tem večkrat so jo videli ljudje na ulici, ko je zahajala v hiše revežev in bolnikov, ali se je oglasila v samostanih in sirotišnicah. Tukaj je delovala dan za dnevom v dušni in telesni blagor človeštva.

Hildegarda je bila hči veljavnega meščana. Ta je sicer vestno spolnoval vse dolžnosti svojega stanu in iskreno ljubil edino dete, a pri vsem tem je le bolj skrbel za njeno zemeljsko srečo. Zato je bilo dobro, da je imela Hildegarda pobožno mater, ki je porabila vsako priliko, da bi dobrodejno uplivala na svojo edinico. Razumela je besede aposteljnov: »Ne ljubite sveta, niti tega, kar je na svetu, kajti minljiv je svet s svojim veseljem.« Vedela je, da so povsem zadovoljni samo tisti, ki ljubijo Boga. Zato je predvsem skušala vcepiti ljubezen do Boga v nežno srce svoje hčerke. 18 let staro Hildegardo je sklenil oče vpeljati med svet. To je sklenil izvršiti pri prvi plesni veselici, katere se je nameraval udeležiti z vso družino. Hildegarda sicer ni bila prva krasotica, a prikupila se je takoj vsakemu z ljubeznivim in ponižnim obnašanjem. Prišla je nedelja, za ponedeljek je bila napovedana veselica. Vse ji je bilo na ponudbo, kar zamore želeti mlada gospica, a vsejedno je občutila nek notranji strah, kadar se je spomnila na veselico. Tako je bila razburjena, da je komaj izvršila vsakdanje opravilo. Niti v cerkvi ni našla pravega miru, da bi zamogla povzdigniti svoje misli k Bogu. Slišala je pripovedovati o nevarnostih takih posvetnih zabav in vedno bolj jo je skrbelo. Ravno si je brisala solze, ko je pokliče mati, da bi šli skupaj v cerkev in potem v oddaljeno predmestje. Hildegarda se je razveselila tega razvedrila; vzela je klobuk in plašč ter šla za materjo. Po dokončanem cerkvenem opravilu ste šli v odležno ozko ulico. Tu so stanovali v nizkih lesenih hišicah najrevnejši prebivalci dotičnega mesta. V tako hišo z nizkimi vrati in malimi okenci je stopila mati s Hildegardo. Šli ste po temnih in jako strmih stopnicah navzgor in dospeli naposled v ubožno čumnato. Našli ste tu na goli slami ležečega bolnika, kateremu so bile že štete ure življenja. Bil je bled, shujšan in brezbrizen za vse, kar se je godilo v njegovi bližini. Pri postelji je sedela njegova žena, tudi že bolehná radi predolgega bdenja in slabe hrane. Štirileten deček, desetletna deklica, ki je beračila po ulicah za celo družino, sta se

dela na tleh in pihala v roke, ker je bilo precej mrzlo v nezakurjeni sobi.

Mračilo se je že. »Usmiljeni Bog, kaj pomeni to«, zaklicala je prestrašena žena, ko ste vstopili v sobo Hildegarda in njena mati. »Kam hočete iti«, vprašala je začudena vstopivši obiskovalki.

»K vam, ljubi moji«, ji odgovori mati Hildegardina. »Zvedela sem pri gospodu župniku, da ste nesrečni. Zato sem vam prišla pomagat.« — Prižgala je voščeno svečo, katero je prinesla seboj. Otroka, zapazivša kruh, katerega je položila usmiljena Samaritanka na mizo, sta bila takoj pri nji ter jo prosila jedi, češ, da sta zelo lačna. Ko je stregla Hildegarda otrokoma, je pristopila mati k bolniku in mu vlila zdravilo v usta. Nato je hitela skuhati juho za vse nesrečne ubožce, da bi se zopet pokrepčali. Bolniku je juha izvrstno teknila. Obraz se mu je zopet poživil in ustnice so šepetale zahvalo.

»Le mirni bodite, prijatelj«, ga zavrne tuja gospa, »zahvalite Boga, ki me je pripeljal k vam«. K ženi obrnjena je nadaljevala: »Koliko časa vas že tare beda?« Počasi jo je pripravila do tega, da ji je odkritosrečno razodela vse težave.

Uboga žena je gotovo preveč razodela, kajti bolniku se je zmračilo oko in kmalu so ga popadle nove slabosti. Prestrašeni ženi ste že mislili, da se mu bliža smrtna ura. Naglo mu vlijete zopet vina in tujka ga sočutno vpraša: »Prijatelj, je li vam slabo? Ali imate še kako posebno željo?« Vedela je, da še ni bil previden s sv. zakramenti. Zato se je bala zanj. Usmiljen in pobožen človek skrbi pred vsem za dušno zdravje, čeprav se še toliko trudi za oslabelelo telo bolnikovo. Šepetaje ji je odgovoril ubogi bolnik: »Molite zame — molite za nesrečnega grešnika«. Žena in otroka je posilil jok, ko ste pokleknila tujki in počasi glasno molili molitev za srečno zadnjo uro. Ta v srce segajoča molitev je ganila in potolažila nesrečno družino. — Tudi na bolnika je blagodejno uplivala. Komaj ste končali, že so mu tekale solze po obrazu. Ginjen je prijel tujo gospo za roko in spregovoril: »Bog vam povrni!« Molitev je tudi takoj pokazala svoj vpliv. »Ali želite spovednika?« posluži se prilike tujka. — »Da, prosim vas«, odgovoril je bolnik. Mati je takoj hitela v sosedno župnišče in Hildegarda je začela pripravljati sobo in bolnika na prihod Gospodov. Kmalu je prišel duhovnik z Najsvetejšim.

Dobil je bolnika dobro pripravljenega. Po dokončanem sv. opraviilu je bil z Bogom spravljeni čisto spremenjen. Sveti mir je odseval iz njegovih očíj. Že od mladosti svoje se ni čutil tako srečnega.

Ginjen je zaklical: »Sedaj rad umrjem, če je to volja Božja. Bog bo de milostljiv ubogemu grešniku.« — Da, smrt ni več strašna, če jo pričakujemo z Bogom, spravljeni. Žalibože le premnogi pozabijo na najvažnejše, kar oprosti trpljenje vseh bolečin in smrt vsakega strahu. — »Obiščite me kmalu, ne zapustite me«, prosil je odhajajočega duhovnika. Tudi tujki ste zapustili kmalu potolaženo družino. Molče ste hiteli proti domu,

ker je bilo že precej kasno. Doma se je oklenila Hildegarda matere in se britko razjokala.

Mati je porabila pravi trenotek z vprašanjem: »Zelo si ginjena. Ali pa več, zakaj sem te peljala k tako nesrečnim ljudem?«

»Menim, da vem«, odgovorila je hči. Pristavila je še: »Plesne veselice se ne bodem udeležila«.

»Ljuba hči! Zelo se motiš, če misliš, da sem te hotela odvrniti s tem od dovoljene zabave. Človek potrebuje razvedrila, da je potem sposobnejši za resno delovanje. Samo ne smejo biti take zabave pregrešne niti prepogoste.«

»Kakor menim«, je nadaljevala mati, »ne bodeš grešila, če se udeležiš plesne veselice. Spremila te bodem z očetom in skrbno pazila, da ne zaideš v slabo družbo. Peljala sem te k temu bolniku, da bodeš zamogla primerjati njegove bolečine z zabavo, katero bodeš imela jutri na plesni veselici. Potem gotovo ne bodeš preveč hrepencela po takem razvedrilu«.

S temi besedami je pomirila Hildegardo, ki je prihodnji dan skrbno skrivala očetu svojo otožnost. Spodobno, a okusno oblečena se je odpeljala zvečer s stariši na plesišče. Ko so stopili iz kočije, je pomagal oče materi in hčeri. Poslednja se slučajno zatakne z obleko in pade v blato. S takim oblačilom se ni mogla pokazati v razsvitljeni dvorani. Zato so se vsedli nazaj v kočijo in odpeljali domov. Oče je dolžil samega sebe, da je povzročil to nepriliko. Tolažil je hčer, ki se je potihoma zahvaljevala Bogu, da jo je rešil vseh pretečih nevarnosti.

Takoj prihodnje jutro je hitela k ubogemu bolniku. Našla je že mrliča. Po kratkem smrtnem boju je umrl okolu polunoci. Kedo zamore popisati žalost in jok zapuščene udove in sirot! Vsekako opravičuje nesreča toliko žalovanje. Jezus sam se je zjokal pri grobu Lazarjevem. Strah, katerega povzroči smrt, prisiljena ločitev in misel, da se ne bodo več videli na tem svetu, povzročijo žalost. Če se pridruži še pomanjkanje in revščina, je žalost še večja; toda brezumno obnašanje, kričanje in divjanje označujejo le nevero. Vera edina olajšuje strah pred smrtjo z naukom, da se bomo kasneje zopet videli. Nadalje uči vera, da je Bog oče vdovam in sirotam, ki zamore in hoče najboljše skrbeti za vse. — Obupno so žalovali v tej sobi. Zastonj se je trudila Hildegarda, da bi potolažila in pomirila nesrečne. Šele ko je obljubila skrbeti za siroti, je ponehalo žalovanje. Preskrbela je priprosto krščansk pogreb. Kar ji je ostalo njenega prihranjenega denarja, je vse izročila ubogi vdovi. Mati je popolnoma odobrila njeno ravnanje. Vsako prosto uro je porabila z obiskovanjem nesrečne družine ali je pa šivala zanj oblačila. Kmalu se je zmanjšalo število njenih varovancev. Udova je zbolela vsled prevelikega napora. Umrla je dobro pripravljena in zapustila Hildegardi svoja otroka. Siroti sicer niste spoznali svoje nesreče, a Hildegarda se je večkrat razjokala, ko je mislila na osodo nepreskrbljenih otrok. Mati je bila povsem zadovoljna, ko ji je povedala Hilde-

garda, da namerava sama skrbeti za krščansko izrejo njenih varovancev. To jo je zelo potolažilo.

Žalibože je povzročila smrt novo zmešnjavo. Po kratki bolezni je odšla pobožna mati v večnost po zasluženem plačilo. Za Hildegardo je bila to nenadomestljiva zguba. Zgubila je z materjo voditeljico in svetovalko, ki ji je dosedaj kazala pravo pot. To se je kmalu pokazalo. — Otroka sta bila sedaj njeno edino veselje in tolažba. — Res je, da prežene dobrotljivost žalost in mi smo mogoče to že sami poskusili. Kolikor več smo storili dobrega, pred vsem ubogim sirotam, toliko preje sta se povrnila v naše srce mir in veselje. Tega pa ne smemo delati samo v lastno tolažbo, ker postanemo potem sebičneži, in to rodi redko dober sad. — Hildegarda je sicer najboljše nameravala, da bi preskrbela otrokoma zadovoljno bodočnost, a to je storila bolj radi sebe, kakor radi Boga. — Deklico je izročila revni šivilji, katero je že pogosto podpirala radi njene pokožnosti in dobrosrčnosti. — Toda pobožnost in dobrotljivost ne zadostujeta pri vzgoji. Če ugodimo vsaki otroški želji, samo da odvrnemo neljubi jok, bomo dosegli jako slabe uspehe pri vzgoji.

Elizabeta, tako je bilo ime siroti, je morala obiskavati šolo. Razven tega jo je učila njena varuhinja tudi šivanja. To je povzročilo večkrat jok. Deklica ni bila vajena dela, ker je preje samo beračila po ulicah. Zato se je čutila jako nesrečno v sobi pri šivanju. Popustljiva rednica, ki je sama ljubila varovanko svojo, se ni upala pritožiti; zato je Elizabeta delala, kar je sama hotela. — Če so se pritožili učitelji, jih je skušala potolažiti s tem, da so dobili zapuščeno dete, ki ni videlo niti slišalo kedaj kaj dobrega, a s časom bode postala že boljša. Če je hotela Elizabeta kako stvar, ji je bilo takoj ustrezeno in tako je rednica bolj služila kakor vzgojevala otroka. — Hildegarda je prišla sicer večkrat sama pogledat, a slišala je samo dobro o varovanki. Šiviljo je bilo včasih sram, ko je govorila neresnico, a bala se je, da zgubi deklco in ž njo podporo, če pove resnico. Zato je skrbno skrivala, da jo peče vest radi slabo izvršene dolžnosti. To je že človeška slabost, da večkrat zamaši usta samoljubje in strah pred ljudmi, ko je treba govoriti; nasprotno gladko teče jezik, kadar ga ni treba. (Dalje sledi.)

Socijalni pogovori.

Naš državni dolg je znašal koncem junija 1895 — 4500·53 milijonov gld., za katere moramo plačevati 173·34 milijonov gld. obresti, ki se večinoma stekajo v žepu judovskih kapitalistov. Med vsemi posamnimi točkami državnih stroškov, so obresti najhujše in največ požró. Na vsacega človeka v avstro-ogerski državi pride povprek 184 gld. 20 kr. dolga. Kedo pa drugi plačuje ta dolg, nego delo?

Na Angleškem imajo za ženske uboge tudi ženske oskrbnice večinoma že po vseh okrajih. Ta naredba rodi

zelo lepe sadove in nič bi ne škodilo, če se udomači tudi pri nas. Saj so dela ljubezni ženski natori tako rekoč vrojena. V tem smislu, da skrb ženske za reveže, se pač po vsi pravici in brez dvojbe vspesno vdeležujejo javnega življenja.

Stanovanja po nemških mestih. Dne 2. decem. letošnjega leta bodo šteli ljudi po nemški državi. Ob ti priliki je sklenilo več mest, da preišče stanovanja vsako v svojem okrožju. Po nekaterih mestih so sestavili vprašanja: polo s temi vprašanji razdele med stanovnike in prosijo odgovora. V Hajdelbergu pa gosposka s pomočjo prostovoljnih pomočnikov preiskuje posamna stanovanja, jih premeri in popiše gledé na zračnost in svetlobo, kanalizacijo, stranišča, dvorišča, delavnice itd. — Skrajni čas je že, da se tudi pri nas kedo zgiblje v tem oziru. Profesor Filipovič na Dunaju sili že dolgo na to in sam je preiskal že mnogo stanovanj. Slov. kat. del. društvo se je pri svojem javnem shodu tudi izreklo, da se morajo v Ljubljani preiskati stanovanja. Toda dozdej je počasnost in brezbriznost vladajoče gospode še prevelika, da bi se brigali za kake nižjemu ljudstvu koristne prenosove.

Drobtine.

(Zahvala in prošnja.) Pristrčno zahvaljamo vse prijatelje, ki so že vplačali naročnino za naš list; prosimo jih, naj nam pridobé še novih naročnikov. Starim naročnikom pošiljamo vsem 1. številko; čim najpreje naj nam dpošljejo naročnino, kateri dozdej še niso tega storili. — Pri ti priliki priporočamo zopet v nakup „socijalni načrt slovenskih delavskih stanov“, ki je neizogibno potreben v rokah vsacega zavednega, krščanskega, slovenskega kmeta, obrtnika in delavca. Najboljše se naročajo skupno. Posamičen izvod stane 5 kr. Na 10 izvodov dajemo po jednega po vrhu; na 20 po 3, na 30 po 6, na 50 po 10. Vzlasti naj se naročajo društva na ta načrt, da ga potem razdele med svoje družabnike — Dobiva se tudi pri gosp. Fr. Breskvarju, knjigovezu, Pred škofijo št. 6.

Odgovor. Pred nekaj časom prinesel je „Slovenec“ neko notico — iz Kroke, koder se ondota žebljarska zadruga pritožuje proti dvema govornikoma, ki sta pojasnjevala delavske razmere v Kroki na shodu slov. kat. del. društva na Brezjah. Dotičniki nekako trdijo, da sta ta dva govornika čudno in neopravičeno napadala kropsko žebljarsko zadrugo? Če se je pa govorilo o žalostnem položaju ondotnih delavcev, katerega tajiti ne morete, to se ni nikak napad na zadrugo. Prosimo vas ni-li eden od teh dveh celo rekel, da zadruga ni tega kriva? Kriva pa da je medsebojna nepoštena konkurenca ondotnih podjetnikov. Sicer bi pa bilo želeli, da bi se take stvari obravnavale vže na shodu, ter bi bil dotičnik ki je poročal to stvar lahko takoj na mestu zavrnil govornike. Lahko bi se dalo še mnogo pisati o razmerah

ondotnih kovačev; mi imamo v Ljubljani dovolj ljudi ki so priče tega. Ne vemo, kako se tudi strinja dopis v »Slovincu« s tem, da je zadruga zaradi tistega shoda odpovedala delo nekemu delavcu samo zato, ker so ga imeli na sumu, da je on izdal skrivnosti trpljenja žeb-ljarjev. Brez dotičnika bi bila obadva govornika povedala morda ravno tisto ali pa še več. Sicer pa dopisnik sam v dopisu priznava, da se prekorača zakonito določeni delavni čas. Tudi v tem slučaju zahtevamo da se varuje slobodna moška beseda če je magari — tudi delavcem v korist.

G. deželnemu glavarju poklonila se je danes deputacija obrtnikov v zadevi nameravane uvedbe knjigoveškega obrta v prisilni delavnici. Po pojasnjenji želji deputacije zatrdil je gospod deželni glavar, da o uvedbi knjigoveškega obrta v prisilni delavnici ničesar ne vé, da pa se je nekemu knjigoveškemu mojstru vsled njegove prošnje dovolilo poučevanje mladih kaznjencev v izdelovanju škatelj (kartonazi). Po zatrilju članov deputacije, da so se koj o začetku jeli poučevati korigendi v prirejevanju za vezanje knjig nekega odličnega slovstvenega zavoda, rekel je gosp. deželni glavar, da tako delovanje ni dovoljeno in da se bode stvar preiskavala. Konečno je iz razila deputacija željo, da, ako se že ne more odpraviti izdelovanje škatelj, katero se pa kot tako itak ne bode izplačevalo, naj se ta pouk izroči kateremu izmed službojočih v prisilni delavnici, ker sicer se bode poslužil te prilike knjigovez-mojster kot podjetnik ter jo izkoriščal v sebično, umazano konkurenco pospešujoče namere. — Kakor čujemo, so vzeli stvar tudi združeni knjigovezi v roke, kateri bodo po posebni deputaciji še bolj precizovane želje izrazili. — Odbor kons. obrtn. društva pa je s tem dovršil svojo dolžnost in bode pazno zasledoval obrtništvo oškodujoče pojave.

iz kazina. Gospod urednik! Tudi jaz sem vzel pero v svojo desno roko, da Vam poročam, ne sicer čez hribe in doline, ampak od mene do Vas, kako je bilo v nedeljo, dne 3. t. m. na soc. dem. shodu v kazini. Vsemu shodu najzanimivejši je bil rep. Zatorej, evo vam poročila o repu! Pričenjam s tem, ko je dobil ravno besedo sodrug Jurij Brozović, znan iz Zagorja, kjer je privatnost vere vtemeljeval s tem, da plačuje knez Lihtenštajn svoje delavce po 20 kr. na dan. Novega mož ni povedal nič. Kar je govoril, bila je zmes brez smisla. Poleg tega govoril je pa še v taki slovenščini, da je bilo joj. Najzanimivejše, kar je povedal, je to, da smo krščanski socialisti proti občni volivni pravici. Ne vem, ali je mož res tako nedolžno priprost, da to veruje, poleg tega pa še misli, da, če on to pove, bodo gotovo tudi drugi verjeli ali kali? Za njim se je oglasil Ivan Brozović, ki je dejal, da ne veruje tega, da bi nasprotniki, t. j. kršč. soc. ne bili za občno volivno pravico. Toda za kakšno da so, to je vprašanje. Pomislite vendar, je dejal, vsak moški državljani naj ima volivno pravico, ko je izpolnil 24 let, pasivno volivno pravico pa še-le, ko je star 30 let. Zadnje je govoril z nizkim povdarkom. Rekel je tudi, da delavci niso krivi, da imajo krščanski socialisti tako

določbo glede volivne pravice v svojem načrtu. Krivi so tisti, ki so te resolucije sestavili, ki so seveda plačani in črne barve. Vidite g. urednik, zakaj pa nimamo kršč. soc. v svojem načrtu, naj se da volivna pravica že šolarčkom; ti tudi koristijo državi, ker morajo stariši za nje plačevati neposredni davek; potem bi nas v kazini hvalili. Sodrug Brozoviću pa bodi povedano, da mi previsoko cenimo volivno pravico, da bi jo mogli zaupati nerazvitim ljudem. Socialisti se povsod sklicujejo na vedo, zakaj Vam pa tukaj veda ni merodajna? Prosimo, pojasnite nam to! Povejte nam tudi bolj natanjko, kdo je pri naši stranki plačan, koliko ima plače in kedo mu plača šteje. Zelo morajo soc. dem. imeti svoje somišljenike za lahkoverne, da jim pripovedujejo stvari, katere naj brez dokazov verujejo. Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je še prvak tukajšnjih socijev svaril svoje verne, naj ne verujejo nasprotnikom, kateri znajo tako sladko govoriti, da kar omamijo človeka, kar je, kakor je rekel, že sam poskusil. Nobena slovenska stranka ne bo delavcem pomagala, poganjati se pa obe za-nje, — ker jih potrebuje. S tem je bila končana prva točka dnevnega reda. Pri drugi točki se je oglasil samo socialista Kröbl, ki je povedal, da bo šel v kratkem od tukaj proč. — Zdi se mi, da sem pri teh besedah čul v ozadju par »bravo«. S tem je bil shod končan, ki je pokazal, da vlada v ljubljanski soc. demokraciji gledé govornikov in vsebine govorov precej hudo — uboštvo.

Dober »kšeft«. Računski zaključek »avstrijske plinarske družbe« nam jasno kaže, kako dobro vozijo kapitalistični konji in kako lahko je marsikomu živeti na račun ljudstva. Od 1. julija 1894 do 30. junija 1895 je imela družba čistega dobička 1,980.728 gl. Delniški kapital znaša 1½ milijona gld. Torej pride čistega dobička 120 odstotkov, to se pravi, od vplačanih 1000 gld. se je »zaslužilo« 1200 gld. kot dividenda. Delnice vplačane po 1000 gld. imajo sedaj, če se jim računa navadna 4% obrestna mera, vrednost 30.000 gld. Družba obstoji dve leti. Delničarji so torej pri vsaki delnici pridobili 29.000, poleg tega pa še po 2000 gld. obresti. Ta ogromni dobiček plača seveda ljudstvo. Družba ima od države patent. Vse drugo si vsakdo lahko sam misli.

Brezdomovinec. Na neki železniški postaji v čakavnici sedi mlad sin Izraelov in pazno pregleduje vstopajoče potnike. Tu vstopi mlad frančiškanski pater v dvorano. Naenkrat se razsrdi, domoljubna judova duša in zaničevavno pravi: »Oj, brezdomovinec je tu!«. Pater, močne postave, pogleda žida, stopi k njemu in mu odgovori: »Ti hočeš govoriti o brezdomovinstvu? Tvoje vshodno lice kaže dovolj, da ti sam nimaš domovine. Vi judje se držite samo tam, kjer vam nese.« Pater pri tem odgrne plašč in pokaže prestrašenemu Hebrejcu zaslužni križec, s katerim ga je hvaležna domovina ozaljšala. Tihota je mej tem prizorom vladala v dvorani; nato se oglasi od vse množice glasen smeh in kakor poparjeni maček se izgubi jud iz sobe.

Prihodnja številka Glasnika izide 28. novembra.